

RADA EUROPY

KOMITET MINISTRÓW

REKOMENDACJA NR R (83) 10

KOMITETU MINISTRÓW DLA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH W SPRAWIE OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH GROMADZONYCH I PRZETWARZANYCH DLA CELÓW BADAŃ NAUKOWYCH I STATYSTYCZNYCH¹

*(przyjęta przez Komitet Ministrów 23 września 1983 r.,
w czasie 602 spotkania Ministrów Delegatów)*

Komitet Ministrów, na mocy artykułu 15.b Statutu Rady Europy,

Zważywszy, że celem Rady Europy jest urzeczywistnienie jak najściślejszego związku między jej Państwami Członkowskimi;

Świadomy konieczności chronienia prywatności osób wobec coraz szerszego stosowania informatyki w dziedzinie badań naukowych i statystyki;

Przekonany, że wykorzystywanie danych osobowych stanowi często konieczny warunek rozwoju nauki;

Uznając znaczenie badań naukowych jako wartości samoistnej i jako niezbędnego czynnika postępu społeczeństwa;

Przywołując wyjątki przyjęte na rzecz badań naukowych i statystycznych w Konwencji o ochronie osób w zakresie zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych;

Stwierdzając, że podobne wyjątki są również przewidziane przez wiele Państw Członkowskich w ich istniejącym lub będącym w przygotowaniu ustawodawstwie dotyczącym ochrony danych;

Mając na uwadze Deklarację Europejskiej Fundacji Naukowej dotyczącą ochrony prywatności i wykorzystywania danych osobowych dla celów badań naukowych;

Mając na uwadze interesy wspólnoty naukowców;

Uznając, że wskazane jest znalezienie równowagi między koniecznością badań naukowych i statystycznych z jednej strony, a niezbędną ochroną osób z drugiej strony, w szczególności gdy dane osobowe są przetwarzane w sposób zautomatyzowany;

Świadomy konieczności ustalenia odpowiednich procedur godzących interesy różnych zaangażowanych stron,

Zaleca rządowi Państw Członkowskich:

- kierowanie się, w ich prawie i praktykach krajowych dotyczących wykorzystywania danych osobowych do celów badań naukowych i statystycznych, zasadami i wytycznymi zawartymi w załączniku do niniejszej rekomendacji;
- zapewnienie szerokiego rozpowszechnienia niniejszej rekomendacji w kręgach zarówno publicznych jak i prywatnych zajmujących się badaniami naukowymi i statystycznymi.

Załącznik do Rekomendacji Nr R (83) 10

WYTYCZNE

1. Obszar stosowania i definicje

1.1. Zasady i wytyczne zawarte w niniejszej rekomendacji mają zastosowanie do wykorzystywania danych osobowych do badań naukowych i statystycznych w sektorach publicznym i prywatnym, niezależnie od tego, czy są one przetwarzane automatycznie czy ręcznie.

1.2. Dla celów niniejszej rekomendacji:

„Dane osobowe” oznaczają wszelkie informacje dotyczące osoby fizycznej zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania. Osoba fizyczna nie jest uważana za możliwą do zidentyfikowania, jeżeli taka identyfikacja wymagałaby nieracjonalnego nakładu czasu, kosztów i działań.

„Badania” obejmują również gromadzenie i przetwarzanie danych osobowych używanych do celów statystycznych.

1.3. Państwa Członkowskie mogą stosować zasady i wytyczne do informacji dotyczących ugrupowań, stowarzyszeń, fundacji, towarzystw, korporacji i wszelkich innych organizacji grupujących bezpośrednio lub pośrednio osoby fizyczne, posiadających lub nie osobowość prawną.

2. Poszanowanie prywatności

2.1. Poszanowanie prywatności osób musi być zapewnione przy prowadzeniu wszelkich badań wymagających wykorzystania danych osobowych.

2.2. Badania w miarę możliwości muszą posługiwać się danymi anonimowymi. Organizacje naukowe i zawodowe jak również organy administracji publicznej muszą promować rozwój technik i procedur zapewniających anonimowość.

3. Zgoda osoby, której dane dotyczą

- 3.1. Każda osoba udostępniająca dotyczące jej dane osobowe musi być wystarczająco poinformowana o rodzaju badania, jego celach, jak również o nazwisku osoby lub nazwie organu, na rzecz którego prowadzone jest badanie.
- 3.2. W przypadku, gdy osoba, której dane dotyczą nie jest zobowiązana udostępnić dotyczących jej danych, musi ona być poinformowana o swobodzie przyzwolenia lub odmowy współpracy. Osoba, której dane dotyczą musi mieć prawo przerwać współpracę w dowolnym momencie bez podania przyczyn.
- 3.3. W przypadku, gdy ze względu na cel badań informacje wymienione w ustępie 3.1 nie mogą być udostępnione w części lub w całości, osoba, której dane dotyczą musi je otrzymać w całości po zakończeniu gromadzenia danych i musi mieć możliwość kontynuowania lub przerwania współpracy, w przypadku przerwania współpracy może zażądać usunięcia zgromadzonych danych.
- 3.4. Szczególne środki ochrony danych muszą być podjęte wobec osób, których dane zostały zgromadzone i które nie są w stanie bronić swoich interesów lub nie mają możliwości swobodnego wyrażenia zgody.

4. Posługiwanie się danymi

- 4.1. Dane osobowe gromadzone dla celów badań naukowych nie mogą być wykorzystywane do innych celów.

W szczególności nie mogą być wykorzystywane do podejmowania decyzji lub kroków mających bezpośrednie znaczenie dla osoby, której dane dotyczą, z wyjątkiem celów badania lub za wyraźną zgodą tej osoby.

- 4.2. Dane osobowe zgromadzone w ramach prowadzonych określonych badań za zgodą osób, których one dotyczą nie mogą być używane do innych badań zasadniczo różniących się pod względem rodzaju i celu, chyba, że osoby te wyrażą na to zgodę. Jednakże, gdy uzyskanie zgody nie jest możliwe ze względu na upływ czasu lub dużą liczbę osób, których dane dotyczą, dane wcześniej zgromadzone mogą być używane zgodnie z gwarancjami przewidzianymi w prawie krajowym.
- 4.3. Instytucje publiczne i prywatne muszą mieć prawo używania dla ich własnych celów badawczych danych osobowych, jakie posiadają dla celów administracyjnych. W przypadku, gdy w trakcie tych badań dane osobowe dołączone są do już istniejących zbiorów przez organ administracji lub gdy zbiory te są zmienione, nowe zbiory mogą być oddane do dyspozycji personelu administracyjnego zajmującego się indywidualnymi przypadkami o ile osoby, których dane dotyczą wyrażą na to zgodę.
- 4.4. Udostępnienie przez instytucje publiczne lub prywatne danych osobowych dla celów badawczych może mieć miejsce tylko za zgodą osoby, której dane dotyczą lub zgodnie z innymi gwarancjami przewidzianymi w prawie krajowym.

5. Tworzenie próbek

- 5.1. Należy ułatwić naukowcom dostęp do publicznych zbiorów dotyczących ludności, aby umożliwić sporządzenie próbek koniecznych do przeprowadzenia ankiet. Z zastrzeżeniem ograniczeń wprowadzonych przez organy krajowe w niektórych przypadkach, próbki mogą ujawniać nazwisko, adres, datę urodzenia, płeć i zawód.

6. Dostęp do danych osób, których one dotyczą

- 6.1. Prawo osoby, której dane dotyczą do uzyskania dostępu i możliwości sprostowania dotyczących jej danych może być ograniczone w przypadku, gdy dane są gromadzone i przechowywane dla celów czysto statystycznych lub do innych badań, a opracowane w ten sposób statystyki lub wyniki badań nie dają łatwej możliwości zidentyfikowania osób oraz gdy istnieją odpowiednie środki bezpieczeństwa chroniące ich prywatność na każdym etapie badania, włącznie z przypadkami przechowywania danych do ich dalszego wykorzystania.
- 6.2. Powyższe postanowienie nie ma zastosowania do przypadków, w których ze względu na rodzaj badań osoba może wykazać szczególny interes wymagający ochrony.

7. Bezpieczeństwo danych

- 7.1. Projekty badań muszą wyraźnie przewidzieć środki techniczne i organizacyjne zapewniające bezpieczeństwo i poufność danych.

8. Upublicznianie danych

- 8.1. Dane osobowe wykorzystywane do celów badawczych mogą być publikowane w formie umożliwiającej identyfikację tylko wtedy, gdy osoby, których dane dotyczą wyraziły na to zgodę oraz zgodnie z innymi gwarancjami przewidzianymi prawem krajowym.

9. Przechowywanie danych

- 9.1. Każdy projekt badań musi określać w miarę możliwości, czy po jego zakończeniu zgromadzone dane osobowe zostaną zniszczone, zanonimizowane czy przechowywane, a w tym ostatnim przypadku, na jakich warunkach.
- 9.2. W przypadku, gdy do realizacji projektu badawczego wymagana jest zgoda osób, których dane dotyczą, zgoda ta musi odnosić się również do możliwości przechowywania zgromadzonych danych po zrealizowaniu programu badawczego. Jeżeli nie można było zwrócić się o zgodę na przechowywanie danych, będą mogły one być przechowywane pod warunkiem, że to przechowywanie będzie prowadzone zgodnie z gwarancjami przewidzianymi prawem krajowym.
- 9.3. Przed podjęciem decyzji o zniszczeniu danych osobowych przechowywanych przez organy administracji publicznej należy przeanalizować ewentualne przyszłe wykorzystywanie tych danych dla celów badawczych, najlepiej w porozumieniu z instytucjami zajmującymi się przechowywaniem archiwów publicznych.
- 9.4. W przypadku, gdy dane osobowe po zakończeniu badań nie są niszczone lub zanonimizowane, należałoby skłaniać się ku ich złożeniu w instytucji zajmującej się przechowywaniem danych, gdzie zostały wprowadzone odpowiednie zabezpieczenia danych.

10. Tworzenie komisji w ramach wspólnoty naukowców

10.1. Należy popierać tworzenie komisji w ramach wspólnoty naukowców, aby przyczynić się do promowania zasad i wytycznych zawartych w niniejszej rekomendacji.

¹ Przy przyjmowaniu niniejszej rekomendacji, zgodnie z art. 10.2c wewnętrznego Regulaminu spotkań Ministrów Delegatów:

- Delegat Federalnej Republiki Niemiec zastrzegł prawo swojego rządu do przyjęcia lub odrzucenia zasad wymienionych w punktach 1.1, 3 oraz 10.1 załącznika do rekomendacji;
- Delegat Irlandii zastrzegł prawo swojego rządu do przyjęcia lub odrzucenia zasad zawartych w załączniku do rekomendacji;
- Delegat Norwegii zastrzegł prawo swojego rządu do przyjęcia lub odrzucenia zasady, o której mowa w punkcie 2.2 (zdanie pierwsze) załącznika do rekomendacji;
- Delegat Zjednoczonego Królestwa zastrzegł prawo swojego rządu do nie poddania zaleceniom niniejszej rekomendacji zbiorów danych przetwarzanych ręcznie.